

Forfatter: Birkeland, Michael

Titel: BREV TIL: Bruun, Christian Walter FRA: Birkeland, Michael (1871-09-27)

Citation: Birkeland, Michael: "BREV TIL: Bruun, Christian Walter FRA: Birkeland, Michael (1871-09-27)", i *Breve fra Rigsarkivar Birkeland (1848-1879)*, Steenske Forlag, s. 187.
Onlineudgave fra Danmarks Breve: <https://tekster.kb.dk/text/letters-002069799-000-shoot-L0020697990000078.pdf> (tilgået 03. maj 2024)

Anvendt udgave: Breve fra Rigsarkivar Birkeland (1848-1879)

Ophavsret: Materialet er fri af ophavsret. Du kan kopiere, ændre, distribuere eller fremføre værket, også til kommercielle formål, uden at bede om tilladelse. Husk altid at kreditere ophavsmanden.

[Læs Public Domain-erklæringen](#)

TIL OVERBIBLIOTHEKAR CHR. BRUUN.
Chr.a 27 Septbr. 1871.

Kjære Ven! Jeg tillader mig at bringe Dem en hjertelig Lykønskning i Anledning af, at De har tilendebragt det store Arbejde over Curt Adelaer. Jeg har netop idag seet det, men er endnu ikke kommet videre end til at beundre dets Omfang. Det er imidlertid i en ganske anden Anledning, jeg skriver Dem til.

For Øieblikket holder jeg paa med en Undersøgelse, som baade har en tilfældig Foranledning, og hvis Stof viser sig mere og mere tyndt, jo længere jeg holder paa med det, men som ikke desto mindre har en vis Interesse for s. 188 mig. De har maaskee lagt Mærke til, at der mellem Sverige (— Norge) og Rusland har været en diplomatisk Forhandling om Spidsbergen, og at det med Hensyn til denne i en Avis-Artikel af den svensk-norske Gesandt i St. Petersburg Bjørnstjerna blev nævnt, at Norge engang havde gjort Fordring paa Spidsbergen. Jeg har officielt eller paa Embedsvegne Intet havt med Sagen at bestille; jeg er ikke bleven affordret nogensomhelst Oplysning; men jeg begyndte for kort Tid siden nogle Undersøgelser angaaende dette lidet bekjendte Factum. Det er en folkeretlig Antiquitet, hvorom det Hele dreier sig. Danmark har paa den norske Kronens Vegne i det sextende og syttende Aarhundrede gjort Fordring paa Souverainitet over de nordlige Farvande mellem Island, Grønland og Norge. En fremtrædende Yttring af denne Fordring var Bestræbelserne for at hindre Seiladsen paa Archangel, efterat Englænderne i Midten af det sextende Aarhundrede havde fundet Veien til det hvide Hav. Dette støder sammen med Besværingerne over Englændernes Fiskerier under Island og andensteds i det nordlige Hav. Begge Dele give Anledning til lange folkeretlige Forhandlinger mellem Danmark og England. Discussionen tilhører ogsaa Litteraturen. Den engelske Jurist Joh. Seiden har i sit bekjendte Verk „Mare Clausuni“ 1631 — Modsætning til Hugo Grotius's tidligere udkomne „Mare liberum“ — gjort denne Strid til et Hovedpunct, idet han bestrider Danmarks Fordringer, ikke til Fordel for Havets Frihed, men for at hævde Englands Herredømme over de nordlige Farvande. J. J. Pontanus i sine discuss, histor. traadte i Marken for de danske Paastande. H. Conring har i en Betænkning, som findes i hans Opera B. 2, sluttet sig til Pontanus. Fordringen paa Ret til Spidsbergen er en Yttring af den samme almindelige Paastand. *)

s. 189 Undersøgelsen bliver altsaa ikke blot historisk, men ogsaa folkeretlig og geografisk. Jeg har havt god Anledning til at prøve vort Universitets-Bibliotheks Evne under denne Syssel. I det Hele synes der mig snarere at være Grund til at glæde sig over at finde saa meget i et Bibliothek, som ikke er ældre end 1814, end til at ærgre sig over det Manglende, skjønt det unegtelig er høist beklageligt, naar man f. Ex. maa savne Hakluyt Collection, det bekjendte Verk over Opdagelserne i Norden, og ikke faaer Herbersteins Comment, rer. Moscovitic. (1549) anderledes end i en af Hakluyt-Society besørget moderne Oversættelse. Jeg glæder mig dog mere over at have fundet Ting, som jeg næsten ikke turde haabe at finde i et saa nyt Bibliothek. Imidlertid er der dog nogle Bøger, som jeg høist nødig vilde undvære, og som jeg derfor maa gjøre et Forsøg paa at erholde laant ved Deres Godhed. De Verker, som jeg i Ærbødighed andrager om at faae udlaant for en ganske kort Tid af det store kongl. Bibliothek, ere følgende: Borough, Ioan. Imperium maris Britannia, ex monumentis historicis legibusque Angliæ demonstratum. Lond. 1686. Fol. Boxhornii, M. Z., Apologia pro navigationibus Hollandorum adversus Pontum Heuterum, qua præcedentium seculorum navigationes earumque jura et instituta ex tabulis præsertim publicis asseruntur. Lugd. Bat. 1655. 12. Scheid, Chr. L., Dissertatio de jure regis Daniæ prohibendi navigationem et piscationem exterorum in mari boreali contra novissimas Batavorum prætensiones. Hafniæ 1741. 4.

Jeg veed ikke, om jeg ved et saadant Andragende støder an mod alle Sømmelighedens og Beskedenhedens Fordringer; men jeg haaber, at De vil optage Andragendet velvilligt og, hvad enten De maa sige Nei eller Ja, ikke blive vred paa mig derfor. Tillad mig ogsaa af Deres bibliographiske Kundskab at udbede mig en lille Oplysning: Jeg har i en Beretning om Hakluyt Society, der findes foran i et af dets Skrifter, fundet bebudet blandt forestaaende Publicationer fra Selskabets Side en Samling af Dokumenter ved-s. 190 kommende Spidsbergens tidligste Historie. Er dette Verk, hvis Udgiver jeg i dette Øieblik ikke husker, nogensinde udkommet? Det haves ikke her.

Nu til noget Andet. Den hist. For.s første Publication for iaar er bleven sørgelig forsinket og udkommer først nu. Det, som interesserer Dem mest, er formodentlig de Werlauffske Breve, hvoraf De forresten faaer Separat-Aftr. fra Daae. Et Arbejde af Y. Nielsen over Jens Bjelke, Norges Cansler i Chr. IV.s Tid, er der trykt 7 Ark af. L. Daae holder paa at trykke som særskilt Bog de Skildringer af Christiania Bys Historie, som han har successive ladet udkomme i Morgenbladet. I samme Blad har Y. Nielsen begyndt en, nu i nogen Tid standset, Fremstilling af det Sandelske Statholderskabs Historie (1818 ff.). Om Forlagsretten til et Par af H. Ibsens tidligere Arbejder, „Fru Inger“ og „Hærmændene“, som han i sin Tid har solgt til Illustr. Nyhedsbl. (men sikkerlig kun det 1ste Oplag), holder der nu paa at udspinde sig en lidet tækkelig Strid. Bj. Bjørnson befinder sig i en sørgelig Stilling. Han farer frem i et politisk Raseri, som næsten er uforklarligt. Hans Afgud er Magten i alle mulige Skikkelser; hans stadige Sorg er, at han ikke indtager en saadan social Stilling i Chr.a, som hans Herskelyst forlanger. Hans politiske Indsigt er saa uendelig liden, at han selv i vore Dage er et Særsyn. Et Træk fra hans tidligere Dage vil jeg nedskrive. Han var netop kommet herind fra Bergen, hvor han havde sat Byen paa Ende og kjæmpet drabelig som Journalist og Politiker for vor Selvstændighed, for vor constitutionelle Ret og mod svenske Overgreb; med et Ord: han havde reddet Fædrelandet i Bergen og

skulde nu redde det i Chr.a. Han var en Aften oppe hos P. Botten-Hansen, og jeg var der ogsaa. Store Bogmasser omgav os' paa alle Kanter; paa Bordet laa der omspredt tilfældige Bøger, som man kan tænke sig paa en Litterats Arbejdsbord. Bjørnson rodede der, og fandt en liden Oktav-Piece; „nei, er det s. 191 Grundloven? seer den saaledes ud?“ sagde han med Udtrykket af den mest overraskede Forundring. Det var første Gang, han saa det Dokument, for hvilket han havde fægtet saa drabeligt; det var tydeligt nok, at han havde saa liden Ide om en Grundlov, at den ligesaa gjerne for ham kunde have været et Verk i tre Bind, som en engelsk Sensations-Roman. Han begyndte at læse hist og her og kunde ikke noksom forundre sig over hvad han læste: „Nei, staaer det i Grundloven!“ Hvad han siden har skrevet, tyder hen paa, at det flygtige Bekjendtskab, han her gjorde, aldrig er bleven fortsat. Det er ved Hjælp af Løftning og Begeistring Alt skal gaae; han optræder ogsaa til Fordel for Kvaksalversker ligeoverfor Lægevidenskaben. — Pecuniære Vanskeligheder stode formodentlig til for at gjøre ham Livet bittert. For nogle Aar siden kjøbte han sig et forholdsvis dyrt Landsted. En Secession ved Theatret, som han vist har det moralske Ansvar for, skaffer ham ogsaa store Sorger; nu maa han nok reise til Thronhjem med Truppen for at den skal have Noget at leve af. Christiania Theater har han ved sin Optræden bragt til Afgrundens Rand; han har troet, at han skulde tiltvinge sig Bestyrer-Posten; men Udsigterne synes at være daarligere end nogensinde. Her i Byen hersker almindelig Uvillie og Ringeagt mod hans politiske Virksomhed. — Jonas Lie er netop reist til Italien. Hans økonomiske Forhold ere saa derangerede som vel muligt; som Sagfører har han dynget op en Gjæld, som formodentlig gaaer op til ca. 20,000 Spd. (jeg tør Intet sige med Vished). Men han har dog bevaret en ganske anden Sympathi hos Publikum.

Jeg beder Dem undskyldte mit Hastverk.

Forbindtligst
Deres

M. Birkeland.